

Щодо перспективи подальших змін в наявних податкових практиках, наразі продовжується розробка спільних ініціатив та угод між країнами, створення та розвиток міжнародних організацій для боротьби з униканням податків, збільшення вимог до транспарентності в податкових питаннях, а також розробка міжнародних стандартів у сфері податків, таких як Common Reporting Standard (CRS).

Отже, глобалізація може мати, як позитивний, так і негативний вплив на податкову систему та економіку країни загалом. Країни застосовують різні інструменти корекції національної податкової політики такі, як зміни податкових ставок, податкові пільги, субсидії, міжнародні податкові угоди, а також вдаються до співпраці з метою забезпечення ефективної та справедливої податкової політики у глобальному масштабі і вирішення викликів, які виникають внаслідок глобалізації. Корекція податкової політики під впливом глобалізації може призвести до покращення конкурентоспроможності країни, але вимагає уважного балансування між податковою ефективністю та справедливістю.

**Список використаних джерел:** 1. *Бозуленко О.Я.* Сутність міжнародної податкової конкуренції. *Міжнародна економіка*. 2011. № 3 (11). С. 52-57. 2. *Голубка С.М., Чинчик А.А.* Глобалізаційні виклики та специфіка формування податкової політики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. №33(2). С. 118-123. 3. *Орлик О.В.* Глобалізація економічних процесів та її вплив на економічну безпеку суб'єктів господарювання. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/449.pdf> (дата звернення 11.11.2023). 4. *Коровій В.В.* Податкова політика країни в умовах глобалізації економіки. *Фінанси та банківська справа* 2019. С. 179-185. 5. *Тучак Т.В.* Податкова конкуренція в умовах глобалізації та інтеграції. *Економічний вісник університету: збірник наукових праць*. Переяслав-Хмельницький. 2011. № 17/2. С. 231-234. 6. *Tanzi V.* Globalization, Technological Developments and Work of Fiscal Termites. IMF Working Papers. 2000. November. WP/00/181. 7. *Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: навч. посібник / За ред. Ю. Б. Іванова, І. А. Майбурова.* Харків: ВД. «ІНЖЕК», 2010 С. 427-448. 8. *Акименко О.Ю., Глоба А.О.* Податкова компонента в архітектоніці економічної діяльності. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку* : VIII Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 25 листопада 2022 р.) : тези доповідей. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2022. с. 101-103.

УДК 336.02

**Січевська А.О.**, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти

Науковий керівник: **Клименко Т.В.**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

## **АДМІНІСТРУВАННЯ ЄДИНОГО ПОДАТКУ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**Ключові слова:** адміністрування податків, оподаткування, єдиний податок, пільговий режим.

З початком повномасштабного вторгнення рф на територію України національна економіка зазнає особливо критичного негативного впливу через окупацію частини території країни, фізичне знищення вітчизняних підприємств, розірвання економічних зв'язків, виїзд за кордон значної чисельності працездатного населення та інші деструктивні чинники. Уповільнення розвитку національної економіки скоротило й податкові надходження до бюджетів. Так, згідно даних OpenBudget у 2022 році зведений бюджет недоотримав 15,74% податкових надходжень у порівнянні із запланованими обсягами, в тому числі державний бюджет – 21,13%, натомість, перевиконання плану за цим показником по місцевих бюджетах на 0,89% відбулося завдяки податку на доходи фізичних осіб, надходження від якого зросли на 5,08% [1].

Така ситуація вимагала від держави швидко реагувати та адаптувати податкове законодавство у відповідності до умов воєнного стану. Тому на державному рівні почалося впровадження нових методів і заходів підтримки вітчизняного бізнесу, при цьому особлива увага приділялася підтримці ФОП та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему

оподаткування. Так, у Податковому кодексі України, зокрема в Розділі XX «Перехідні положення» підрозділі 8 «Особливості справляння єдиного податку та фіксованого податку» пункті 9, визначені такі особливості справляння єдиного податку:

- ФОП-підприємці – платники єдиного податку першої та другої груп мали право не сплачувати його в період з 1 квітня 2022 року до 31 липня 2023 року, а також не заповнювати за цей період відповідну декларацію (п. 9.1);

- платникам єдиного податку третьої групи встановлена ставка 2% від доходу, визначеного відповідно до ст. 292 ПКУ, а не 5%, як зазвичай. Але не всі компанії мали можливість перейти на 2%, так як втратили б податковий кредит (п. 9.4) [2].

Проте, у відповідності до змін, визначених в Законі України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» від 30.06.2023 №3219-IX, передбачено скасування з 01 серпня 2023 року пільгового режиму [3].

Відмітимо, що згідно даних щодо надходжень від єдиного податку до місцевих бюджетів, то в 2022 році недовиконання плану становило 3,58%, проте фактичні надходження склали майже 47226,1 млн грн, що більше за обсяг у 2021 році – 46282,4 млн грн. До того ж, вже за перші 9 місяців 2023 року обсяг надходжень від єдиного податку склав 40245,2 млн грн [1].

Дослідження практики адміністрування єдиного податку вказує на те, що на сьогодні створено умови, які сприяють уникнути бюрократії, дозволяють платникам першої та другої групи отриманий прибуток використовувати для підтримки та розвитку бізнесу. Попри складну ситуацію в країні держава також намагається стимулювати та підтримувати розвиток бізнесу, особливо новостворені підприємства. Поряд з цим, потребують подальшого вдосконалення інструменти адміністрування єдиного податку за рахунок таких заходів:

1) удосконалення чинного законодавства в частині єдиного податку, що враховуватиме сучасні економічні виклики розвитку національної економіки в цілому та необхідність підтримки малого бізнесу;

2) розширення категорій платників єдиного податку, які можуть скористатися спеціальним податковим режимом – спрощеною системою оподаткування;

3) діалог з громадськістю, зокрема, за рахунок залучення громадськості та суб'єктів підприємницької діяльності до обговорення проблем, пов'язаних із адмініструванням єдиного податку та спільним виробленням шляхів їх вирішення;

4) боротьба з податковими зловживаннями через запровадження ефективних заходів із запобігання такими порушенням податкового законодавства, а також недопущення уникнення оподаткування платниками податків;

5) міжнародна співпраця на основі взаємодії з міжнародними організаціями та врахування міжнародних стандартів і досвіду у сфері адміністрування єдиного податку;

б) активна підтримка підприємців шляхом створення сприятливих умов для функціонування бізнесу, реалізації програм його підтримки, в тому числі фінансової, стимулювання підприємницької діяльності.

Отже, система спрощеного оподаткування, в основі якої є єдиний податок, має стати стимулюючим інструментом задля підвищення підприємницької активності, що сприятиме поживленню національної економіки та наповненню доходів бюджету, а це є особливо важливо для фінансування обороноздатності країни.

**Список використаних джерел:** 1. *OpenBudget: інформаційно-аналітична система «Прозорий бюджет»: веб-сайт.* URL: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes>. 2. *Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 №2755-VI.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. 3. *Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану: Закон України від 30.06.2023 №3219-IX.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3219-20#Text>